

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้ในหมวด 5 แผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ 4 แผนนโยบายด้านศาสนา สังคม การสาธารณสุข การศึกษาและวัฒนธรรม มาตรา 80 (3) และ (4) รัฐต้องดำเนินการตามแผนนโยบายฯ ดังนี้ (3) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมจัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (4) ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนาและเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมกันและสอดคล้องกับแผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้บัญญัติสาระที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญไว้ในมาตรา 10 ว่าการจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิ โอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานสิบสองปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงมีคุณภาพโดยไม่จัดค่าใช้จ่าย จากสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว นำไปสู่นโยบายการปฏิรูปการศึกษาของไทย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551, หน้า 3)

ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายสร้างความเข้มแข็ง และยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กให้สูงขึ้นในด้านการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน และด้านคุณภาพนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็กไว้ คือการบริหารจัดการ ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก การรวมโรงเรียนขนาดเล็ก การยุบ หรือการเลิกล้มโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้การดำเนินการดังกล่าวได้คำนึงถึงผลกระทบต่อประสิทธิภาพความคุ้มค่า และการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550.)

การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษแรกมีนโยบายมุ่งเน้นให้การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาขีดความสามารถของตน ได้เต็มศักยภาพและมีความสมดุลทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ (ดร.วราธร นุญมาก, ม.ป.ป., หน้า 25) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ดำเนินการติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2542 เป็นต้นมา ปัญหาที่ต้องเร่งปรับปรุงแก้ไข พัฒนา และสานต่อเกี่ยวกับด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพสถานศึกษา พบว่า มีสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ยังไม่ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ประเมินของ สมศ. จากการประเมินรอบแรก ถึงร้อยละ 65 จากสถานศึกษาที่มีกว่าสามหมื่นแห่งทั่วประเทศซึ่งส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กในชนบทในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในส่วนที่เกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียนพบว่าสัมฤทธิ์ผลในวิชาหลัก ได้แก่ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศาสตร์มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 ส่วนด้านการบริหารจัดการพบว่า ยังไม่มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการทั้งสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามเป้าหมายรวมทั้งยังขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษาจากทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552. หน้า 5)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีภารกิจหลัก คือ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีโรงเรียนในสังกัด 32,879 แห่ง โรงเรียนที่มีนักเรียน 120 คน ลงมา 10,877 แห่ง และในจำนวนนี้มีโรงเรียนขนาดเล็กมาก กล่าวคือมีนักเรียนต่ำกว่า 60 คน ลงมาถึง 1,766 แห่ง ซึ่งโรงเรียนขนาดเล็กดังกล่าวเหล่านี้ส่วนใหญ่มีปัญหาสำคัญ คือ

1. นักเรียนจากโรงเรียนขนาดเล็กมีคุณภาพค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนขนาดอื่นๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขาดความพร้อมทางด้านปัจจัย เช่น มีครูไม่ครบชั้นเรียน ขาดแคลนสื่อ การเรียนการสอนและวัสดุอุปกรณ์ โดยเฉพาะสื่อเทคโนโลยีที่มีราคาแพง ทั้งนี้เนื่องมาจากเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณส่วนใหญ่ใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์การจัดสรร

2. โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ กล่าวคือ มีการลงทุนค่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนขนาดใหญ่ เช่น อัตราส่วนครูต่อนักเรียน ซึ่งตามมาตรฐานต้อง 1 : 25 แต่สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กอัตราส่วนครูต่อนักเรียน 1 : 8 – 11 เท่านั้น

3. อาคารเรียน อาคารประกอบ ส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก มีห้องเรียนจำกัด สภาพทั่วไปชำรุดทรุดโทรม ซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อนักเรียน

4. โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในชุมชนขนาดเล็ก ซึ่งยังไม่มีศักยภาพ ในการระดมทรัพยากรเพื่อช่วยสนับสนุนสถานศึกษา รวมทั้งชุมชนยังมีความจำเป็นต้องรับการพัฒนา

5. นักเรียนมาจากครอบครัวที่ยากจน ขาดแคลน ต้องการการสนับสนุนเพื่อให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาและโอกาสมีชีวิตที่ดีต่อไปในอนาคต

6. โรงเรียนบางแห่งขาดครูผู้สอนในบางสาขาวิชา และอยู่ห่างจากแหล่งเรียนรู้ ความไม่พร้อมในหลายๆด้าน อาทิ ด้านวิชาการ บุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านบริหารทั่วไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, อ้างอิงใน สุทธิ สุวรรณภูมิ, 2549, หน้า 42.) ได้ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครอง จากโรงเรียนใน 16 จังหวัด 4 ภูมิภาค โดยคัดเลือกจังหวัดที่ได้ดำเนินการพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็กหลายรูปแบบให้ครอบคลุม 4 ภูมิภาค ภูมิภาคละ 4 จังหวัด จากผลการติดตามและประเมินผล พบว่าประสิทธิภาพการดำเนินงานตามนโยบายและรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ประสิทธิภาพการดำเนินงานตามนโยบายและรูปแบบการบริหารจัดการมีค่าสูงสุด ส่วนทัศนะของครูผู้สอน พบว่า ด้านยุทธศาสตร์และแนวทางการบริหารจัดการมีค่าสูงสุด ทางด้านทัศนะของผู้ปกครอง พบว่า ด้านความเหมาะสมของนโยบายการบริหารจัดการมีความเหมาะสมสูงสุด สำหรับความเหมาะสมของรูปแบบบริหารจัดการ พบว่า ทั้งผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและผู้ปกครองมีความเห็นตรงกันว่ารูปแบบที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ด้านผลกระทบจากการรวมโรงเรียนกรณียุบรวมโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครูและผู้ปกครองก็มีความเห็นตรงว่า การยุบรวมโรงเรียนมีผลกระทบต่อ นักเรียนและผู้ปกครองมากที่สุด รองลงมาคือกระทบต่อนักเรียนและผู้ปกครองมากที่สุด รองลงมาคือกระทบต่อชุมชนส่วนที่ได้รับผลกระทบน้อยที่สุดคือครู

การบริหารจัดการเพื่อนำไปสู่การพัฒนาประสิทธิภาพ และรูปแบบการดำเนินงานจะมุ่งไปที่การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ผู้เรียนได้รับบริการพัฒนาตามศักยภาพ เกิดทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้หลากหลายสามารถนำวิธีการเรียนไปใช้ในชีวิตจริงได้ พัฒนาผู้เรียนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

การออกแบบในการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กจึงจำเป็นต้องจัดรูปแบบอย่างเหมาะสมให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น ซึ่งมีความผูกพันกับโรงเรียนอย่างแนบแน่นมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

จากสภาพปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็กดังกล่าว จึงทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษารูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กที่เหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ซึ่งผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คาดว่าจะได้ข้อมูลที่สามารถนำไปประกอบการวางแผนพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และมีศักยภาพในการจัดการศึกษาเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษาต่อไป

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ต่อรูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ต่อรูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก จำแนกตาม ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานในโรงเรียนขนาดเล็ก

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ได้ทราบถึงความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 2 ต่อรูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยส่วนใหญ่เห็นว่ารูปแบบใดเหมาะสมที่จะนำมาใช้
2. ได้ทราบผลของการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อรูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อนำไปวางแผนพัฒนาและประกอบการตัดสินใจเลือกรูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 2 ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ต่อรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้ง 6 รูปแบบ ได้แก่

- 1.1 รูปแบบศูนย์เรียนรวมทุกชั้น
- 1.2 รูปแบบศูนย์เรียนรวมบางชั้น
- 1.3 รูปแบบศูนย์เรียนรวมช่วงชั้น
- 1.4 รูปแบบศูนย์โรงเรียนพักนอน
- 1.5 รูปแบบการสอนคละชั้นโดยการบูรณาการเนื้อหาวิชา
- 1.6 รูปแบบการเรียนการสอนปกติรวมกับการใช้สื่อทางไกลผ่านดาวเทียม

2. ขอบเขตด้านประชากร

2.1 ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ เป็นผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 รวมทั้งสิ้นจำนวน 792 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 109 คน และครูผู้สอน จำนวน 683 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 รวมทั้งสิ้น จำนวน 334 คน ผู้ศึกษาได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยอาศัยตารางสำเร็จรูปของ เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan) ซึ่งประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 86 คน และครูผู้สอน จำนวน 248 คน โดยกลุ่มตัวอย่างเหล่านี้ ได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามตำแหน่ง

สมมติฐานของการศึกษา

ผู้บริหารและครูสอนที่มี ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานในโรงเรียนขนาดเล็ก มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กแตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 120 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

2. ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึก ความเชื่อและการตัดสินใจโดยอาศัย ความรู้ การรับรู้ และประสบการณ์

3. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา และรักษาการผู้อำนวยการสถานศึกษา ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

4. ครูผู้สอน หมายถึง ครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนเด็กนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก เช่น ครูอัตราจ้าง ครูผู้ช่วย ครู คศ.1 ครูชำนาญการ ครูชำนาญการพิเศษ ครูเชี่ยวชาญ ครูเชี่ยวชาญพิเศษ (ถ้ามี) ที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 2 หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ควบคุมดูแลโรงเรียนประถมและโรงเรียนขยายโอกาส ในพื้นที่ ครอบคลุม 6 อำเภอของจังหวัดกำแพงเพชร คือ อำเภอคลองขลุง อำเภอขาณุวรลักษบุรี อำเภอคลองลาน อำเภอปางศิลาทอง อำเภอทรายทองวัฒนา อำเภอบึงสามัคคี

6. รูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ หมายถึง หลักการ วิธีการ แนวทางการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ หรือมีความรู้ และทักษะตามที่หลักสูตรได้วางไว้ โดยครูมีหน้าที่จัดประสบการณ์ในห้องเรียน เพื่อที่จะช่วยให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ของแต่ละบทเรียน โดยมีลักษณะการดำเนินการ 2 ลักษณะใหญ่ๆ ดังนี้

6.1 รูปแบบศูนย์โรงเรียน หมายถึง การพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนต่ำกว่า 120 คนลงมา และมีครูไม่ครบชั้นในลักษณะนำนักเรียนมาเรียนรวมกันทั้งหมด หรือมาเรียนรวมกันบางชั้นเรียน หรือจัดการเรียนการสอนเป็นช่วงชั้น โดยระดมทรัพยากรของทุกโรงเรียนมาบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนหลักและพัฒนาโรงเรียนเครือข่ายเป็นแหล่งเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อ พัฒนาให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร แก้ปัญหาการขาดแคลนครู พัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพในโรงเรียนขนาดเล็ก มีการดำเนินการอยู่ 4 รูปแบบดังนี้

6.1.1 รูปแบบศูนย์เรียนรวมทุกชั้น หมายถึง นำนักเรียนทุกชั้นตั้งแต่ อนุบาล – ป.6 มาเรียนรวมกันทั้งหมด ที่โรงเรียนหลักและปรับสภาพโรงเรียนเครือข่ายเป็นแหล่งเรียนรู้ เพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร แก้ปัญหาการขาดแคลนครู พัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพในโรงเรียนขนาดเล็ก

6.1.2 รูปแบบศูนย์เรียนรวมบางชั้น หมายถึง นำนักเรียนจากโรงเรียนเครือข่ายในบางชั้นที่ไม่มีครู เช่น อนุบาล 1 – 2 หรือเฉพาะ ป.1 - ป.2 ไปเรียนรวมกันที่โรงเรียนหลัก ส่วนชั้นอื่นเรียนที่โรงเรียนเดิม เพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร แก้ปัญหาการขาดแคลนครู พัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพในโรงเรียนขนาดเล็ก

6.1.3 รูปแบบศูนย์เรียนรวมช่วงชั้น หมายถึง จัดแบ่งการเรียนการสอนออกเป็นช่วงชั้นจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เป็นช่วงชั้น นำนักเรียนไปเรียนรวมกันเป็นช่วงชั้นรวมทั้งนำครูในโรงเรียนในเครือข่ายรวมกันแล้วจัดครูเข้าสอนตามระดับช่วงชั้นตามความรู้ความสามารถ และความถนัด เพื่อ พัฒนาให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร แก้ปัญหาการขาดแคลนครู พัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพในโรงเรียนขนาดเล็ก

6.1.4 รูปแบบศูนย์โรงเรียนแบบพักนอน หมายถึง การดำเนินการรวมศูนย์โรงเรียนในรูปแบบต่าง ๆ ดังได้กล่าวมา แต่เนื่องจากนักเรียนที่เดินทางมาเรียนรวมไม่สามารถเดินทางไป-กลับระหว่างโรงเรียนหลักได้เนื่องจากบ้านเรือนตั้งอยู่ห่างไกล และการคมนาคมยากลำบากหลายแห่งเป็นภูเขา และป่าทึบ ดังนั้นนักเรียนจึงจำเป็นต้องนอนค้างคืนที่โรงเรียนหลัก เพื่อ พัฒนาให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร แก้ปัญหาการขาดแคลนครู พัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพในโรงเรียนขนาดเล็ก

6.2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยการบูรณาการ หมายถึง การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของโรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้น โดยจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนตามปกติเพื่อแก้ปัญหาครูไม่ครบชั้น จัดประสบการณ์การเรียนรู้ครั้งเดียวในการสอนหลายชั้นและผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติ เกิดทักษะชีวิตและสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง จัดการเรียนการสอนได้ตามปกติสอดคล้องมาตรฐานของหลักสูตร มีการดำเนินการ 2 รูปแบบดังนี้

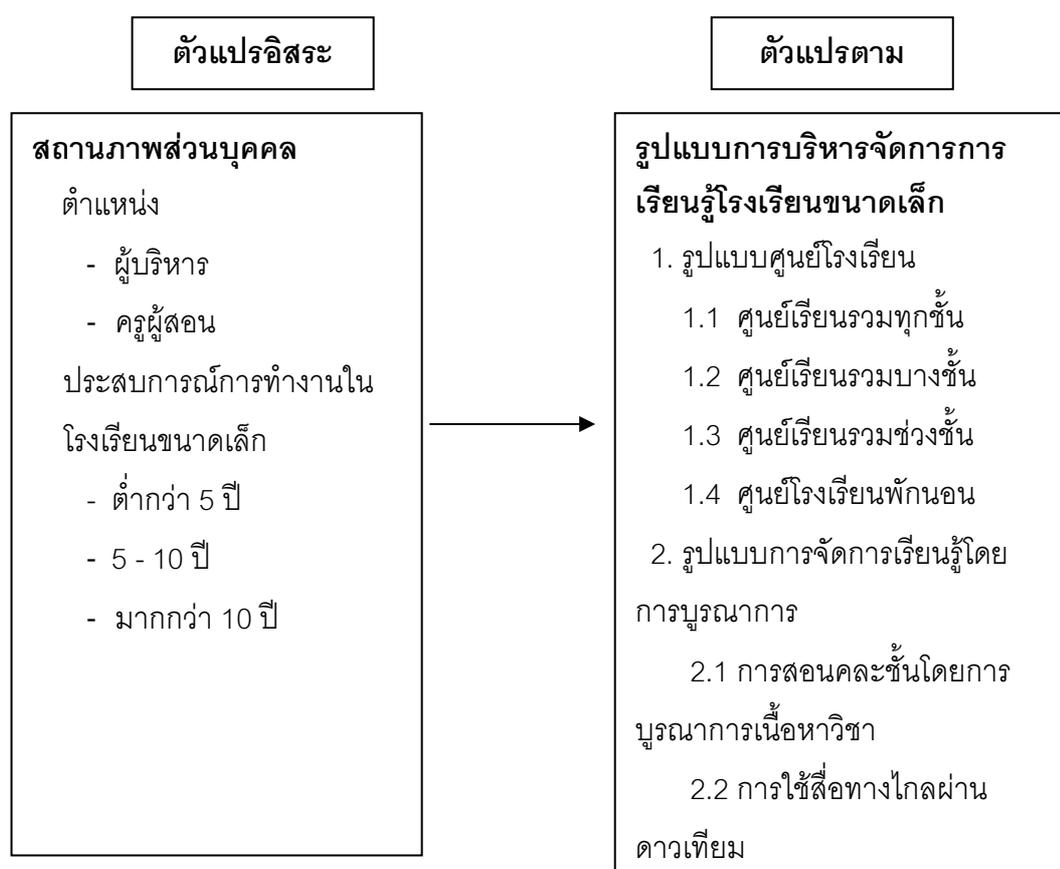
6.2.1 รูปแบบการสอนคณะชั้นโดยบูรณาการเนื้อหาวิชา หมายถึง นำเนื้อหาการเรียนรู้อันแต่ละกลุ่มวิชาที่สอดคล้องกันมาเชื่อมโยง ผู้จัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการแล้วนำมากำหนดกิจกรรมเพื่อให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้ครั้งเดียวพร้อมกันในแต่ละช่วงชั้นเพื่อแก้ปัญหาครูไม่ครบชั้น จัดประสบการณ์การเรียนรู้ครั้งเดียวในการสอนหลายชั้นและผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติ เกิดทักษะชีวิตและสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง จัดการเรียนการสอนได้ตามปกติสอดคล้องมาตรฐานของหลักสูตร

6.2.2 รูปแบบการเรียนการสอนปกติร่วมกับการใช้สื่อทางไกลผ่านดาวเทียม หมายถึง การใช้สื่อการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมจากโรงเรียนวังไกลกังวล สลับกับการ

เรียนการสอนของโรงเรียน เพื่อแก้ปัญหาครูไม่ครบชั้น จัดประสบการณ์การเรียนรู้ครั้งเดียวในการสอนหลายชั้นและผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติเกิดทักษะชีวิตและสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง จัดการเรียนการสอนได้ตามปกติสอดคล้องกับมาตรฐานของหลักสูตร

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาเห็นว่า ในการบริหารจัดการการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก จำเป็นต้องจัดรูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้อง คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ชุมชน ท้องถิ่น โดยความรับผิดชอบหลักในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนคือ ผู้บริหารและครูผู้สอน ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมุ่งศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 2 ต่อรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตาม ตำแหน่ง ภาระงานการทำงานในโรงเรียนขนาดเล็ก ดังแสดงใน ภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการศึกษาค้นคว้า